

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1037/2023 cu privire la exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile și a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1037/2023 cu privire la exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile și a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău, a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Actului normativ a fost elaborat în temeiul pct. 7 din anexa la Legea nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 158, art. 278).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Proiectul de hotărâre a fost elaborat în scopul executării prevederilor pct. 3, 6, 7 și 17 din Anexa la Legii nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (în continuare Legea nr. 120/2022), adoptată de Parlament întru consolidarea securității energetice a țării. De menționat că, implementarea Proiectului de interconexiune LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău reprezintă un obiectiv specific prevăzut în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013, iar realizarea Proiectului reprezintă o măsură prevăzută de Foaia de parcurs pentru sectorul electroenergetic din Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2015. Suplimentar, reliefăm că, datorită importanței Proiectului, în ceea ce privește securitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor din Republica Moldova, lucrările de construcție a LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău au fost declarate de utilitate publică de interes național, în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2022. Astfel, în scopul facilitării lucrărilor de construcție de interes național a lucrărilor de construcție a LEA 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău, care reprezintă un obiectiv de importanță strategică, Legea nr. 120/2022 stabilește o procedură specială de expropriere a bunurilor imobile/drepturilor de folosință și altor drepturi reale asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică, identificate potrivit documentației de proiect. Potrivit procedurii stabilite de lege, transmiterea de la expropriați la expropriator a drepturilor de proprietate și a drepturilor de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare lucrărilor de construcție de interes național, are loc în temeiul actului de expropriere emis de Guvern. În acest sens, problematicele care impun promovarea Proiectului actului normativ rezultă din demersurile Unității Consolidate pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), prin intermediul căreia se implementează Proiectului de Dezvoltare a Sistemului Electroenergetic (în continuare Proiect) și în special

a lucrările de interes național de construcție a LEA 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău, parte a proiectului citat, dar și din cele rezultate din ședința de lucru cu privire la exproprierea terenurilor din com. Băcioi, mun. Chișinău, pentru construcția liniei electrice aeriene (LEA) de 400 kV Vulcănești – Chișinău din 29 aprilie 2025 (procesul verbal se anexează), convocată la solicitarea UCIPE.

Astfel, prin demersurile nr. 11/2-355 din 15 aprilie 2025, (*se anexează*), UCIPE a informat Ministerul Energiei despre dificultățile întâmpinate în procesul de expropriere a terenurilor din sectorul cadastral 5514102, com. Băcioi mun. Chișinău, pentru construcția liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău. Fiind înregistrare/depuse întâmpinările din partea proprietarilor terenurilor afectați de lucrări de construcții supuse exproprierii. Subiectul întâmpinărilor fiind solicitarea exproprierii totale a terenurilor invocând imposibilitatea utilizării eficiente a acestora, din cauza amplasării pilonilor LEA care divizează parcelele în două segmente distincte, precum și a prezenței deja existente a LEA de 330 kV și 110 kV. În plus, zona de protecție a noii linii de 400 kV ar restricționa și mai mult utilizarea terenurilor, accesul direct fiind posibil doar pe unul dintre segmente, celălalt fiind izolat. în

În acest sens, luând în considerare circumstanțele din noiembrie 2022, când circa 70% din consumul de energie electrică a fost asigurat prin intermediul LEA Isaccea–Vulcănești–MGRES, precum și situația existentă începând cu 1 ianuarie 2025 și până în prezent, perioadă în care linia respectivă acoperă între 50% și 70% din necesarul de energie electrică al malului drept, și pentru a identifica eventualele obstacole care ar putea periclita respectarea termenului de implementare a Proiectului de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Vulcănești–Chișinău, stabilit pentru 31 decembrie 2025, Ministerul Energiei inițiază procedura de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 1037/2023.

Totodată, necesitatea accelerării dezvoltării proiectelor de infrastructură în domeniul electroenergetic, în special aferent celor de construcție a liniilor electrice de interconexiune cu România, a fost reiterată de mai multe ori în cadrul ședințelor Consiliului Suprem de Securitate, precum din 17 august 2023 și 14 ianuarie 2025.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii de Guvern prevede următoarele obiective stabilite de autorii proiectului:

1) **Modificarea Anexei nr. 1** Lista bunurilor imobile afectate permanent de lucrările de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău;

În anexa nr. 1 la compartimentul „com. Băcioi mun. Chișinău”, la pozițiile nr. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43 și 44 se urmărește a fi modificată suprafața de teren afectat permanent (ha), conform tabelului de mai jos.

Nr.	Suprafața de teren afectată (ha) aprobată de Hotărârea de Guvern nr. 1037/2023	Suprafața de teren afectată (ha) după modificare
24	0.0046	0.1384
25	0.0225	0.1388
26	0.0321	0.1392
27	0.0287	0.2322
28	0.0121	0.0316
29	0.0615	0.1057
30	0.0238	0.0424
31	0.0123	0.0222

32	0.0238	0.0436
33	0.013	0.0446
34	0.0232	0.0627
35	0.0309	0.0448
36	0.031	0.0484
37	0.0145	0.0278
39	0.0031	0.0909
40	0.0236	0.1367
41	0.0308	0.1372
42	0.0261	0.119
43	0.0137	0.1382
44	0.0418	0.0735

2) **Modificarea Anexei nr. 2** Lista bunurilor imobile afectate temporar de lucrările de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău;

În Anexa nr. 2, la compartimentul „com. Băcioi mun. Chișinău”, la pozițiile nr. 135, 136, 137, 138, 139, 140, 155, 156, 157, 158 și 169 se urmărește a fi modificată suprafața de teren afectat temporar (ha), conform tabelului de mai jos.

Nr.	Suprafața de teren afectată (ha) aprobată de Hotărârea de Guvern nr. 1037/2023	Suprafața de teren afectată (ha) după modificare
135	0.0121	0.0074
136	0.0615	0.0173
137	0.0238	0.0052
138	0.0123	0.0024
139	0.0238	0.004
140	0.013	0.0186
155	0.0232	0.0163
156	0.0309	0.017
157	0.031	0.0136
158	0.0145	0.0012
169	0.0418	0.0101

3) **Modificarea Anexei nr. 2** Lista bunurilor imobile afectate temporar de lucrările de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău;

În Anexa nr. 2, la compartimentul „com. Băcioi mun. Chișinău”, pozițiile nr. 126, 127, 128, 129, 162, 163, 164, 165, 166 se exclud, având în vedere exproprierea totală a terenurilor.

Totodată, având în vedere importanța realizării în termen a proiectului strategic de infrastructură se propune intrarea în vigoare a Hotărârii de Guvern la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În cadrul ședinței de lucru sus-menționate au fost discutate opțiuni suplimentare după cum urmează:

1) Aplicarea mecanismului Grupului Banca Mondială, care permite oferirea de despăgubiri echivalente valorii întregii suprafețe a terenului afectat, fără a implica transferul dreptului de proprietate, acesta fiind păstrat de proprietar după finalizarea lucrărilor, pentru partea care nu este expropriată permanent; și

2) Opțiune de a nu face nimic, care prevedea reluarea dialogului cu proprietarii, pentru a se ajunge la un consens privind cuantumul despăgubirilor, în vederea evitării exproprierii întregului teren. Conform celor relatate de UCIPE aceste discuții au avut deja loc, fără a conduce la schimbarea poziției proprietarilor. Respectiv, oferirea propunerii de despăgubire doar pentru porțiunea/suprafața de teren aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 1037/2023 ar putea duce la refuzul din partea proprietarului la cuantumul despăgubirii cu posibila apelare la instanța de judecată, fapt care ar afecta extrem termenii de realizare a lucrărilor de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău.

Respectiv, exproprierea integrală a terenurilor, în conformitate cu solicitările proprietarilor, soluție ce presupune modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1037/2023 prin ajustarea suprafețelor de teren supuse exproprierii, reprezintă varianta optimă atât din punct de vedere financiar, cât și ca durată de realizare. Această abordare asigură păstrarea terenurilor în proprietatea statului, generând astfel economii pe termen lung, întrucât la realizarea lucrărilor statul nu va suporta cheltuieli suplimentare legate de despăgubirea pentru exproprierea temporară pentru terenuri expropriate total.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Diferența aferentă exproprierii permanente, care urmează a fi achitată, este în cuantum de 728 mii lei, care urmează a fi acoperite din bugetul de stat. Totodată, pentru parcelele respective urmează a fi efectuate recalculări aferente suprafeței afectate temporar. Astfel, în cazul terenurilor ce vor fi achiziționate integral (100%), despăgubirea pentru exproprierea temporară se exclude integral, iar pentru celelalte parcele cuantumul acesteia se va diminua corespunzător. Respectiv, impactul financiar al acestei opțiuni este unul relativ echilibrat, permițând realizarea obiectivului de interes național fără prejudicierea intereselor private ale cetățenilor, garantate prin Constituția Republicii Moldova.

De asemenea, menționăm că mijloacele financiare pentru exproprierea persoanelor afectate cât și pentru serviciile privind lucrările cadastrale au fost planificate în bugetul de stat atât pentru anul 2025 conform Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil. Proiectul de modificare propus nu prevede aplicarea elementelor noi de reglementare, bunurile imobile ce urmează a fi incluse în listele din Anexa nr. 1 și nr. 2 se află pe amplasamentele lucrărilor de utilitate publică din extravilanul și/sau intravilanul acestora, astfel cum a fost stabilit de traseului LEA, impactul social pentru aceste lucrări fiind evaluat și prezentat în [Raport privind impactul asupra mediului și impactul social](#). Prin urmare, modificarea propusă va asigura un echilibru între interesul național de realizare a proiectului și tratarea echitabilă a cetățenilor, ale căror proprietăți urmau a fi parcelate într-o manieră care îngreuna utilizarea agricolă. Astfel, modificarea dată contribuie direct la obținerea unui impact social pozitiv.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil. Bunurile imobile la care se operează modificări din Anexele citate se află pe amplasamentele lucrărilor de utilitate publică din extravilanul și/sau intravilanul acestora, astfel cum a fost stabilit de traseului LEA, impactul asupra mediului pentru aceste lucrări fiind evaluat și prezentat în Raport privind impactul asupra mediului și impactul social. Totodată, fiind obținut și Acordul de Mediu nr. 01/4745 pentru activitatea planificată „Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și României prin construcția LEA 400 kV Vulcănești - Chișinău”.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil. Proiectul nu presupune transpunerea actelor juridice ale UE.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, a fost plasat anunțul despre inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului (link).
În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, odată cu transmiterea de către Cancelaria de Stat spre avizare/expertizare, proiectul hotărârii Guvernului și nota de fundamentare la acesta vor fi publicate spre consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Energiei și pe portalul consultativ www.particip.gov.md . Astfel, propunerile și obiecțiile aferente proiectului vor fi luate în calcul, în procesul de definitivare al acestuia.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre va fi remis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, conform prevederilor art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
Proiectul de hotărâre va fi remis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice, conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu este aplicabil. Urmare a aprobării proiectul de hotărâre nu sunt necesare acțiuni suplimentare de încorporare a actului în cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.
Nu este aplicabil.

Ministrul Energiei

/semnat electronic/

Dorin JUNGHIETU